

MAGYAR MADÁRTANI ÉS
TERMÉSZETVÉDELMI EGYESÜLET

Budapest, dátum

Otthoni csekkbefizetési lehetőségek:

- Banki mobil alkalmazás
- Internetbanki átutalás

Amennyiben átutalással juttatja el támogatását, kérjük, az alábbi kódot írja be a Közlemény rovatba, hogy feljárulását beazonosíthassuk.
<Stunde>

Kedves <suffix> <titel> <fname> <vname> <name2> <ptitel> <becse>!

Először is szeretnék Önnek köszönetet mondani, amiért az idei év folyamán is szervezetünk támogatója maradt!

Hálánkat egy 2021-es naptárral fejezzük ki, amelyben bemutatjuk az év madarát, valamint az év minden hónapjában a sokszínű szántók-gyeppek élővilágának egy-egy szép és figyelemreméltó madárfaját.

Nem feledkezünk el az aktualitásokról sem, hiszen – ahogy jelmondatunk is szól – a hazai madárfajok minden napra, minden szezonra adnak tennivalót: sokan nem tudják, **mi történik a madarainkkal télen**, így összegyűjtöttünk néhány érdekességet, kérdést és választ a vonuló és az itt maradó madarainkról.

Köszönjük, hogy figyelemmel kíséri munkánkat! Tartson velünk 2021-ben is!

Madárbarát üdvözléssel:

dr. Halmos Gergő
ügyvezető igazgató

Érdekességek

a vonulókról, itt maradókról és kóborlókról

fotó: Orbán Zoltán

A fehér gólya hosszútávú vonuló madár.

Telelőterületének legtávolabbi része innen nyolcezer kilométerre, Dél-Afrikában van. Előfordul, hogy egy-egy gólya télen is itt marad, elsősorban azok, amik emberhez kötődnek, és a gyülekezési időszakban nem tudtak vonuló társaikhoz csatlakozni. Ezért ebben az időszakban kerülni kell az etetésüket.

fotó: Orbán Zoltán

Az énekes rigó rövidtávú vonuló.

A nálunk költő madarak a telet a Mediterráneumban töltik, ahol nagy arányban vadásznak rájuk. Szép számmal akadnak olyan vállalkozó kedvű példányok, amelyek itthon vészelik át a telet, felkeresve a kertek, gyümölcsösök, parkok környékét.

fotó: Eszes Róbert

A tengelic a

legszívesebb pintyfélének. **Fakultatív vonuló**, a tél keménységétől és a táplálékkínálattól függ, hogy elköltözik-e. Enyhébb teleken nagy csapatokban **kóborolva** lepik el a gazosokat, madáretetőket. Ha zord a tél, akár a Földközi-tenger partvidékéig is lehúzódnak.

Jelen levelet a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.; e-mail: mme@mme.hu; telefonszám: (+36 1) 275-6247 / 123; a továbbiakban: „Adatkezelő”) küldte Önnek. Adatait az Adatkezelő az Ön hozzájárulásával kezeli, mivel korábban adományozott, és hozzájárult adatai kezeléséhez. Az adatkezelés célja az Adatkezelő munkájának bemutatása. Az Adatkezelő az adatokat nem továbbítja harmadik személy részére. Az Adatkezelő az irányadó jogszabályok alapján vesz igénybe adatfeldolgozót. A jelen levél küldése során adatfeldolgozóként eljár a Human Dialog Kft. (kampány szervezése, címlista kezelése), valamint a Prime Rate Kft. (küldemények címzése, előállítás, postázása). Az Adatkezelőtől tájékoztatást kérhet adatai kezeléséről, jogában áll kérni azok helyesbítését, törlését, kérheti az adatkezelés korlátozását, valamint, hogy az Adatkezelőtől az adatokat géppel olvasható formában megkapja. Kérelmét az Adatkezelő fenti írt elérhetőségein terjesztheti elő. Amennyiben nem kíván a jövőben hasonló megkereséseket kapni, vagy módosítani szeretné adatait, kérjük, jelezze az mme@mme.hu e-mail címen vagy a (+36 1) 275-6247 / 123-as telefonszámon (H-P: 9-12 óra) vagy a 1121 Budapest, Költő u. 21. címre küldött levélben. A kérelmet az Adatkezelő legkésőbb egy hónapon belül teljesíti. Ha banki átutalással adományoz, kérjük, mindig tüntesse fel a neve mellett befizetőazonosítót (közleményben). Köszönjük!

foto: Szabó Róbert

A csuszka az egész évet a költőterületén tölti. Erős csőrével minden állati eredetű táplálékot kiszedeget a fa kérgének repedéseiből, de ősszel áttér a gubacsokra, bogyókra és olajos magvakra. Ha a madáretetőnkre rakétaszerűen bevágódik egy nyurga, fekete szem-sávú madár, felkapja a magokat, és elriasztja a többieket, nos, az minden bizonyosan ő lesz.

foto: Orbán Zoltán

A fura nevű **csonttollúval** szinte minden télen találkozhatunk, de 7-10 évente egész parkokat lepnek el több száz, vagy ezres csapatai. Ilyen **inváziós** évekből learatják a maradék bogyókat a fákról, és ellepik az itatóhelyeket. Az északi tajga fenőrengetegeiben fészkel.

Akik mennek és akik maradnak

Tudnivalók a vándormadarakról

Mi az oka a vándorlásnak?

A toll nagyon jó hőszigetelő, költöző madaraink nem azért kelnek útra, mert fázának. A kedvezőtlen téli környezeti adottságok, **elsősorban a táplálékhiány** alakította ki ezt a viselkedést. A jégkorszak megszűnése és a vándorló kontinensek pedig nagy hatással voltak a vonulási útvonalakra és távolságokra. Azok a madárfajok, amelyek kizárólag rovarokkal, apró állatokkal táplálkoznak, mint például a szalakóta és a füstifecske, nem maradhatnak meg az európai télen.

Biztonságos a hosszú út?

Egyáltalán nem. A hosszú út megtétele **sok energiát emészt fel**, a kedvezőtlenre forduló időjárás végzetes lehet. A sok vonuló madárnak **minden tájegységen megvannak a ragadozó vámszedői**, amelyeknek ez az időszak az igazi kánaán. És mindemellett **sok, ember által okozott akadály** is nehezíti a vándorlást: orvadászat, illegális tömeges befogás vagy mérgezés.

Hová mennek, és mi történik a telelőhelyen?

A madaraink egy része **rövidtávú vonuló**, ők csak a Mediterráneumig vonulnak és nagyon jól érzik magukat a Földközi-tenger északi és déli partvidékén. Ilyen például a barátposzáta, az énekes rigó és a vörösbegy. A **hosszútávú vonuló** madárfajok egészen Dél-Afrikaig is elrepülhetnek, olykor hihetetlen tempót diktálva szelik át a kontinenseket (például a kék vércse és a szalakóta). **A telelőhelyeken a madarak nem állnak párba, és nem is költenek, készülnek a visszaútra.**

Mit csinálnak a nálunk telelő madarak?

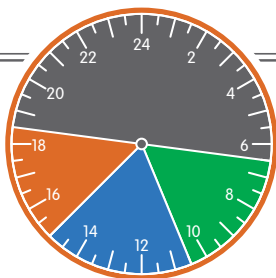
Érkeznek hozzánk is az északabbi területekről vonuló madarak. Sokaknak csak **pihenőállomás** vagyunk, míg mások **telelőhelyként** választják a Kárpát-medencét (például a nagy kárókatona és a bütykös hattyú). **Az állandó madaraink** (harkályok, csuszka) **a fészkelőterületük környékén próbálják átvészelnii a telet**, de vannak olyan fajok is, **amelyek a keményebb tél beálltával délebbre húzódnak**. Az itt maradó rovarévek részben áttérnek magevésre és a madáretetőnkön is láthatjuk őket.

Mi az, amivel segíthetjük őket télen?

Novembertől április végéig az etetés, itatás és menedék biztosítása segíthet a madaraknak átvészelnii a téli időszakot.

Július   Augusztus   Szeptember   Október   November   December   Január   Február   Március   Április   Május   Június

Az első fagyoktól az utolsó hideg éjszakákig számíthatunk ránk az országban telelő madarak.

zöld: Amint kivilágosodik, már nyüzsögnek a madarak az etető körül, hiszen a fagyos éjszaka során felélték a tartalékaikat.

kék: 11-12 óra körül már szinte mind jóllaktak, így ilyenkor – különösen napsütésben – isznak, fürdenek, tollászkodnak az esti lakoma előtt.

narancssárga: Napnyugtakor fel kell készíteniük testüket az éjszakára: ekkor a kellő energiatartalmú táplálék emésztése és elégetése biztosíthatja az átvészeléshez szükséges testhőmérsékletet.

Mit adhatunk nekik?

Olajos magvak, állati zsiradék, alma – és ne feledkezzünk meg az ivóvízről sem!

Fenyőrigó

foto: Orbán Zoltán

Mit NE adjunk?

Kenyér, kenyérmorzsa, péksütemény, chips, popcorn: mind veszélyesek a madarakra!

